

Dyrtida fortsetter med fall i forbruket og enda høyere lånerenter

Denne våren har forbruket falt kraftig i Norge. Innen varehandel er det en nedgang på 10 prosent. Det er en nedgang på 11 prosent innen mat- og drikkevarer i april 2023 sammenlignet med april 2022.

Tallene er riktignok inflasjonsjusterte og tar med i beregningen at prisene har økt, for selve omsetningen i kroner og øre har økt i butikkene. Prisene har steget med 10,5 prosent det siste året. Fallet i forbruk er mindre enn dette, og betyr ikke at folk bruker mindre penger, men at folk ikke ser seg råd til å forbruke en like stor mengde varer. Særegent ser vi også at kronekursen har falt, og at det dermed blir enda dyrere å importere varer til Norge, noe som igjen vil øke prisene i butikkene.

Samtidig skrev kommentator og ekspolitiker Torbjørn Røe Isaksen i forbindelse med vårens streik at reallønnen sank i 2022 med et lønnsoppgjør på 3,7 prosent og en prisøkning på 5,8 prosent. Han skriver at det samme kan skje i år, og at ingen har lyktes med å få inflasjonen klart ned i verden rundt oss.

Han skriver også: «hvis det blir to år med reallønnsnedgang – på toppen av det skrinne året 2021 hvor det i praksis ble lite eller ingen økning i kjøpekraften – vil kravet på grasrota om å 'ta igjen' det tapte i kommende oppgjør, øke.». Som et ekko av Isaksen, men på «den andre siden» i forhold til den tidlige Høyre-toppen finner vi leder for den største fagforeningen i Fellesforbundet. Richard Storevik, som sier at «folka der inne i Oslo ikke forstår det sinnet som finnes på grasrota».

Han sier videre: «Vi lodder stemningen daglig og jeg må si at det er et sinne der ute i bedriftene, som de som sitter hos riksmegleren må ta inn over seg. Folk er steike forbanna på grunn av de elleville lederlønnshoppene». Også disse uttalelsene falt under vårens streik, men de peker egentlig, i likhet med Isaksens kommentar, frem mot lønnsoppgjøret i 2024.

Det er fortsatt ventet at prisveksten vil holde seg høy. Prisene er gått opp på alt: strøm, bensin, mat og boliglån – og tendensen fortsetter. E24 skriver at fra mars 2022 til mars 2023 steg kjerneinflasjonen med 6,2 prosent, og at DNB tror den kommer til å gå ned til 6,1 prosent i april, med en samlet prisvekst på anslagsvis 6 prosent. Norges Bank har kjerneinflasjon på omtrent 2 prosent som mål, og verktøyet de bruker for å nå målet er å heve renta. Med andre ord ligger det an til flere rentehevinger i 2023.

Samtidig er inflasjonen egentlig importert fra verdensmarkedet, slik at det er begrenset hva økte renter i norske banker egentlig betyr. Dermed blir det tydelig at dyrtidas knipetang, med økte strøm- og matvarepriser på den ene sida, og stadig økende renter på boliglånene på den andre sida, bare blir et stort verktøy for å presse store summer ut av arbeiderklassen. Det som skjer nå, er en enorm overføring av penger fra arbeidsfolk til kapitalistene. Økte priser og økte renter betyr økte inntekter for storkapitalen, og – slik vi innledet denne artikkelen – lavere forbruk blant arbeidsfolk.

Kort sagt: Krisa i kapitalismen følges opp med depresjon hvor utbyttingen av arbeiderklassen øker. Dette er den faktiske situasjonen i dag. Videre må det understrekes at denne situasjonen er ille for de fattigste i Norge, men at situasjonen er flere ganger mer dramatisk i verden for øvrig, og særlig i verdens undertrykte land. Land som for eksempel Tyrkia og Argentina, som har opplevd ekstrem inflasjon de siste to årene.

Dette er et konkret eksempel på kapitalismens syklus. Overproduksjon hvor det produseres mer varer enn det finnes «kjøpekraft» til å kjøpe blant massene, fører til krise hvor store verdier (både varer og produksjonsmidler) ødelegges, varer «råtner» på lager og bedrifter går konkurs, og følges av depresjon hvor utbyttinga av massene økes for å generere ny vekst i framtida. Formen denne økte utbyttinga får i dagens Norge er økte priser og høyere rente på boliglånene.

Referanser

[Prisene kan spise opp lønnsøkningen – E24](#)

[Kraftig fall i forbruket, ifølge DNB: – En ordentlig knekk](#)

[Oppgjøret: – Folk er steike forbanna – VG](#)

[Venter fortsatt høy inflasjon: – Man flotter seg ikke i sommer i hvert fall](#)

[Sentralbanksjefen i høring i Stortinget – må svare om svak krone – NRK Norge](#)